

USTVARJANJE Z ORFFOVIMI GLASBILI

EVA KAUBE

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
eva.kaube@student.um.si

V tem poglavju bomo spoznali, da je ustvarjalnost vedenje, ki se ga lahko naučimo in razvijamo, kolikšen bo razvoj posameznikovega potenciala, pa je odvisno od dednosti in okolja. Šolsko okolje je tisto, ki učencu omogoča glasbeno ustvarjalnost in ga preko procesov, kot sta posnemanje in eksperimentiranje, postavlja v središče ustvarjalnega procesa. Orffov *Schulwerk* je metoda, preko katere učenci pridobivajo glasbeno znanje tako, da z uporabo Orffovih glasbil ustvarjajo ustvarjalne povezave med gibom, govorom in glasbo. Metoda predpostavlja, da govor pomaga zaznavati ritem, ki ga lahko preko različnih dejavnosti z Orffovimi glasbili razvijamo. Kot primer bomo spoznali, kako lahko učenci sami zapišejo ritem in ga razvijajo preko različnih didaktičnih iger, kot sta Polžja štafeta in Kdo igra. Opozorili bomo tudi na težave, ki se lahko pri delu z Orffovimi glasbili pojavijo in na kaj moramo biti kot učitelji pri delu pozorni.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.26](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.26)

ISBN

978-961-286-993-9

Ključne besede:

glasbena ustvarjalnost,
Orffova metoda,
Orffova glasbila,
ritem,
koncentracija

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.26](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.26)

ISBN
978-961-286-993-9

Keywords:
musical creativity,
Orff method,
Orff instruments,
rhythm,
concentration

CREATING WITH ORFF INSTRUMENTS

EVA KAUBE

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
eva.kaube@student.um.si

This chapter explores the idea that creativity is a behavior that can be learned and developed, with an individual's potential shaped by both heredity and environment. The school environment plays a crucial role in fostering musical creativity, placing the pupil at the center of the creative process through activities such as imitation and experimentation. *Orff-Schulwerk* is a method that enables pupils to access musical knowledge by making creative connections between movement, speech, and music with the support of Orff instruments. The method emphasizes the role of speech in perceiving rhythm, which can be developed through various activities using Orff instruments. As an example, this chapter demonstrates how pupils can notate rhythms themselves and expand upon them through didactic games such as *Snail Relay* and *Who's Playing*. Additionally, it addresses potential challenges in working with Orff instruments and highlights key considerations for teachers when using them in the classroom.

University of Maribor Press

1 Uvod

Slovenski učni načrt za glasbeno vzgojo poudarja spodbujanje glasbene ustvarjalnosti skozi tri vrste dejavnosti: izvajanje, poslušanje in ustvarjanje. Ustvarjanje pa lahko razdelimo na ustvarjalnost *v glasbi* in ustvarjalnost *z glasbo*. Praksa v razredu je pokazala, da učenci ob ustvarjalnem glasbenem pouku poustvarjajo manjše glasbene enote. To pomeni, da na primer na dano besedilo oblikujejo spremljavo ali obratno, ustvarijo glasbeni dialog, predružačijo obravnavano melodijo ipd. Rezultat so inovativni izdelki, ki kažejo učenčevo individualnost in sposobnosti oz. temu bi z eno besedo lahko rekli ustvarjalnost (2011, v Martinović Bogojević, 2021). Novejše raziskave so pokazale, da je na glasbenem področju lahko ustvarjalen vsak posameznik. Vendar pa na obseg razvoja njegovega potenciala pomembno vplivajo dedne predispozicije in okolje. Danes številni raziskovalci, med kateri mi je tudi Balkin, trdijo, da je ustvarjalnost pridobljeno vedenje, ki se da priučiti, naučiti in je ključno za razvoj človeške družbe. Osnovna oblika ustvarjalnosti je tako improvizacija, ki otroke določene starosti vodi v kreativno razmišljanje ter jih motivira, da pri glasbenem ustvarjanju uporabijo domišljijo (Koutsoupidou in Hargreaves, 2009). Ena od metod, ki je v osnovni šoli izjemno priljubljena, tako med učenci kot tudi učitelji, je učenje s pomočjo Orffovih glasbil (Colwell, 2022).

2 Ustvarjanje z Orffovimi glasbili

V širšem kontekstu bi tej skupini glasbil – med katere sodijo melodična tolkala (metalofon, ksilofon, zvončki), ritmična tolkala (činele, tamburin, timpani, mali bobni, palčke itd.), burdun in gamba – lahko rekli šolski instrumentarij (Gortan-Carlin, 2023). Orffov Schulwerk je proces, pri katerem učenci prehajajo do glasbenega znanja na podlagi dejavnosti, ki jih radi počnejo: petje, govorjenje, igranje in gibanje (Colwell, 2022). Učenje poteka preko opazovanja in imitiranja učitelja do eksperimentiranja in preizkušanja lastnih glasbenih zamisli, ki jih v končni fazi procesa znajo učenci tudi zapisati in prebrati (Long, 2012). Posnemanje in eksperimentiranje sta prisotna procesa, ki učenca postavita v aktivno sredino učnega procesa (Colwell, 2022). Ta pa izvaja ustvarjalne povezave med glasbo, gibom in govorom (Xiong, 2021).

2.1 Spodbujanje glasbene ustvarjalnosti z Orffovo metodo

Orff in Keetman, avtorja metode *Orffov Schulwerk*, nista razvila specifične metode poučevanja, vendar je eno izmed vodilnih načel njunega pristopa poudarjalo, da sta gib in govor osnova za učenje glasbenega ritma (Beegle, 2022). Kruh (2017) je v svojem članku predlagala zanimive načine za učenje ritma po Orffovi metodi. V svojem članku je omenila dve didaktični igri – POLŽJA ŠTAFETA in KDO IGRA. Pri prvi od iger učitelj učence spremeni v polže. Ti se nekoliko oddaljeni eden od drugega uležajo na tla v razredu. Učitelj prvemu v štafeti na hrbtu z rokami preda ritem, ki ga mora ta prenesti do naslednjega učenca. Tak ritem učenci prenašajo naprej vse do zadnjega učenca, ki ritem na glas zaigra z rokami. To igro lahko na enostaven način prilagodimo, da zadnji učenec v vrsti ritem zaigra na Orffovo glasbilo ali da učenci ritem igrajo na različna glasbila in ga poskušajo prepoznati eden za drugim. Pri drugi igri so učenci razdeljeni v skupine, vsaka skupina prejme eno glasbilo, na katero izbran učenec zaigra ritem, drugi iz iste skupine pa se gibajo po ustvarjenem ritmu.

Eden od načinov, kako uporabiti Orffove instrumente za učenje ritma v prvem razredu, so tudi izštevanka. Beegle (2022) v svojem delu predstavlja, da so izštevanka izjemno ritmična besedila, ob katerih učenci ploskajo ali udarjajo na instrumente. Igro lahko popestrimo tudi z gibanjem in določimo enega učenca, ki s poskoki narekuje ritem, vsakič, ko se dotakne tal, pa učenci ustvarijo zvok. Tak princip lahko uporabimo z različnimi pesmimi in vrstami instrumentov, ki imajo različno barvo zvoka in se s tem dotaknemo tudi razpoloženja. Tako nekoliko starejši učenci, ki že razumejo, kako barva glasbila ustvarja razpoloženja, oblikujejo svojo glasbeno pravljico in na obravnavano besedilo pri slovenščini ustvarijo predstavo, ki jo glasbeno podprejo z uporabo instrumentov.

Bamberger (1991) v svoji knjigi opisuje, kako je svoje učence spodbudil k skupnemu ustvarjanju ritmične spremljave. Najprej je vsak učenec na list papirja zapisal ritmični vzorec, ki bi mu pomagal bolje razumeti ritem. Ker imajo vsaka od pesmi refren, so učenci predlagali, da ritem razdelijo na dele, kjer se igra solo, in na dele, kjer ritem izvajajo vsi skupaj. Vsak učenec je nato zapisal svoj predlog refrena in ga predstavil razredu. Skupaj so izbrali tistega, ki se je zdel najprimernejši, ter ga izboljšali tako, da so podaljšali njegovo trajanje z dvakratnim ponavljanjem istega ritma. Solo deli so bili rezultat učenčeve ustvarjalnosti – vsak učenec je za svoje glasbilo ustvaril ritem, ki ga je tudi zapisal.

Tak primer naloge lahko na različne načine uporabimo v razredu, od nas pa je odvisno, ali se bomo pri ustvarjanju z Orffovimi glasbili osredotočili na ritem, tempo, melodijo ipd. Pri ustvarjanju tempa se lahko osredotočimo na zapis s krogci, kjer razdalja med krogi določa hitrost tempa – bolj oddaljeni krogi predstavljajo počasnejši tempo, medtem ko bližje razporejeni krogi označujejo hitrejši tempo. Pri igranju nam lahko pomaga metronome. Če je poudarek na zapisu melodije, se zapis s krogci osredotoča na njihovo višino in pozicijo – višje postavljeni krogi predstavljajo višje tone, nižje postavljeni pa nižje tone. Dodatno lahko vključimo barvno označevanje, kjer barve na krogcih ustrezajo barvam nalepk, nameščenih na ksilofon. Možnosti so praktično neskončne.

2.2 Kaj upoštevamo pri igranju na Orffova glasbila?

V raziskavi Taylor (2012) je predstavljeno, da učenci uživajo v igranju na Orffova glasbila, ki služijo kot motivacija za začetek učenja in spodbujajo njihovo sodelovanje. S pomočjo teh glasbil lahko učenci na različne načine oblikujejo ritmične ostinate, vendar se pogosto soočajo s težavami pri ohranjanju ritma. Praksa v razredu je pokazala, da učenci med izvajanjem ritma pogosto pohitijo. Še večja težava pa se pojavi, če učitelj od učencev zahteva, da spremenijo tempo že znane skladbe. Orffova glasbila so enostavna za uporabo, a je treba opozoriti na nekaj osnovnih načel, ki jih je med učenjem glasbe treba upoštevati za uspešen razvoj ustvarjalnosti.

Taylor (2012) opozarja, da je treba učence za igranje na instrumentih najprej ogreti. Učenci v začetnih letih šolanja še vedno razvijajo svoje motorične sposobnosti, ki so ključnega pomena pri igranju na glasbila. Pri izvedbi sta pomembni vzravnana drža in pozicija rok.

Kot primer vaje za ogrevanje lahko učence razdelimo v pare in vsakemu paru dodelimo ksilofon ali metalofon. Razdelitev v pare spodbuja ustvarjalnost, saj omogoča skupno sodelovanje, izmenjavo idej ter zmanjšuje morebitni strah pred napakami. Naloga učencev je, da s ksilofona odstranijo vse ploščice in jih nato v poljubnem vrstnem redu ponovno razporedijo na glasbilo. Nato vsak od učencev zaigra na glasbilo, tako da z udarjalko zadene vsako od ploščic. Rezultat so melodije različnih ritmov in oblik (Piazza, 1998). Pri delu z Orffovimi instrumenti je pomembna ustrezna povratna informacija ter demonstracija dobre in slabe izvedbe igranja, pri čemer se osredotočimo na kratko izvedbo vaj. Igranje na Orffova glasbila

namreč zahteva veliko stopnjo koncentracije, ki s časom pri učencih začne upadati, s tem pa se poslabšata tudi točnost tempa in ritem igranja. Navsezadnje je pomembno, da se učenci poslušajo med seboj, saj s tem osmislimo povratne informacije, ki so posredovane učencem po koncu igranja (Taylor, 2012).

3 Zaključek

Tako kot raziskava Taylor (2021) tudi naše izkušnje potrjujejo, da so Orffova glasbila v šolskem prostoru izjemno priljubljena. Učencem služijo kot močna motivacija in jih učinkovito spodbujajo pri usvajanju glasbenega znanja. Pri delu z Orffovimi glasbili učenci izgubijo strah in usvajajo znanje preko igre. Kljub njihovi preprosti uporabi pa od učencev to zahteva veliko stopnjo koncentracije, ki je v začetnih letih šolanja zelo omejena. Učitelj tako temu primerno izbira kratke glasbene dejavnosti, kjer se osredotoči na ritem in tempo, ki učencem predstavljata največ težav. Z Orffovimi glasbili lahko učenci oblikujejo različne ritmične ostinate, a je pri tem treba opozoriti na pravilno in tehnično izvedbo, ki jo učitelj demonstrira in s tem zagotovi pravilno povratno informacijo.

Literatura

- Bamberger, J. S. (1991). *The Mind Behind the Musical Ear: How Children Develop Musical Intelligence*. Harvard University Press.
https://books.google.si/books?hl=sl&lr=&id=IGAB62lZY3cC&oi=fnd&pg=PA1&dq=chose+music+that+matches+childs+capabilities&ots=POINQ73NMT&sig=nq7q45seF9zkhYRMjOk9RteLy_4&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Becgle, A. (2022). Playing with Orff and classroom instruments. *General music: Dimensions of practice*.
https://books.google.si/books?hl=en&lr=&id=Y-15EAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA38&dq=Playing+with+Orff+and+classroom+instruments.+General+music:+Dimensions+of+practice&ots=bmHQcGTT1i&sig=3HwjFR9tx7DLD3i0TljI1m-6ds&redir_esc=y#v=onepage&q=Playing%20with%20Orff%20and%20classroom%20instruments.%20General%20music%3A%20Dimensions%20of%20practice&f=false
- Bogojevič, J. M. (2021). Musical creativity in primary school programmes for music education in Montenegro and Slovenia. *Glasbeno pedagoški zbornik*, 16(33), 43–57.
[https://www.hippocampus.si/ISSN/2712-3987/33-2020/2712-3987.16\(33\)43-57.pdf](https://www.hippocampus.si/ISSN/2712-3987/33-2020/2712-3987.16(33)43-57.pdf)
- Colwell, C. M. (2022). Knowledge and training of Orff-based music therapy among students, clinicians, and educators. *Approaches: An Interdisciplinary Journal of Music Therapy*, 14(1), 97–116.
<https://doi.org/10.56883/aijmt.2022.129>
- Gortan-Carlin, I. P., in Radić B. (2023). Boje Orffovog instrumentarija iz perspektive djece i studenta. *Napredak*, 164(1–2), 145–166. <https://hrcak.srce.hr/file/438786>
- Koutsoupidou, T. in Hargreaves, D. J. (2009). An experimental study of the effects of improvisation on the development of children's creative thinking in music. *Psychology of Music*, 37(3), 251–278. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0305735608097246>

- Kruh, M. (2017). Igranje na Orffova glasbila 1. del. *Pogled kroz prozor*.
<https://pogledkrozprozor.wordpress.com/2017/10/31/igranje-na-orffova-glasbila-1-del/>
- Long, A. (2012). Involve Me: Using the Orff Approach within the Elementary Classroom. *2013 Awards for Excellence in Student Research & Creative Activity – Documents*. 4.
http://thekeep.eiu.edu/lib_awards_2013_docs/4
- Piazza, G. (1998). Learning From Orff Instruments. *The Orff Echo*, XXX(4), 27–35.
https://journal.ipm.edu.mo/images/journal_c/1999_2/27_full.pdf
- Taylor, D. M. (2012). Orff Ensembles: Benefits, Challenges and Solutions. *General Music Today*, 25(3), 31–35. <https://doi.org/10.1177/1048371311414879>
- Xiong, X. (2021). Assessment with Orff-Schulwerk Pedagogy in the Chinese Junior High School Music Classroom. *Atlantis Press*, 559, 332–338. <https://www.atlantispress.com/proceedings/iclace-21/125957518>

